Eftersänd fri premielista
Spar Edra kuponger
The Royal Crown Soap Co. Ltd.
654 Main Street, Winnipeg

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ROYAL CROWN SOAP

ARG. (YEAR) 27. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 24 JULI, 1919. LÖSNUMMER 5 CENTS. No. 30

De uttorkade provinserna få hjälp

Dominionregeringen framlägger två förslag för att hjälpa kreatursägare i Sask. och Alta.

Dåligt med höskörden

Man. jordbruksdepartement ämnar uppköpa 30,000 kreatur i det uttorkade Alberta

I Alberta och även i vissa delar av Saskatchewan hotas kreatursaveln med fullständig ruin på grund av att man i år icke får någon höskörd eller annat foder. För att något lätta denna bedrövliga situation har dominionregeringen framlagt två förslag för provinsregeringarna. Det ena förslaget är, att hö slås på dominionland i norr, packas och skeppas till södern för att föda kreaturen där. Det andra förslaget är att sända kreatur från de sydliga områdena till holanden i norr, där regnet varit tillräckligt, och där det finnes ett överflöd på gräs.

Dominionregeringen föreslår, att kostnaden för utforandet av någon av dessa planer bäres av dominionregeringen, provinsregeringarna, järnvägsbolagen och kreatursägarna. Möjligt är dock, att de senare icke förmå bära denna utgift, varför de förra kanske ensamma få åtaga sig den.

Myndigheterna i Alberta ha förklarat sig villiga till samarbete, och det tros, att de önska, att alla omkostnader bäras av dominionregeringen, provinsregeringen och järnvägsbolagen. Problemet anses vara nära nog provinsiellt, och dominionregeringen kommer därför att insistera på, att provinsregeringarna åtaga sig åtminstone en del av kostnaden.

Manitoba vill hjälpa

Manitobas jordbruksdepartement har beslutat att från Alberta köpa mellan 25,000 och 30,000 kreatur för att hjälpa kreatursägarna i Alberta. Detta kommer att kosta cirka $1,000,000. Dessa kreatur komma sedan att för kostnadspris säljas till farmare i Manitoba, och regeringen tror sig genom denna åtgärd göra både Albertas farmare och Manitobas en tjänst.

INDUSTRIKONFERENSEN

Den i förra numret av S. C. T. omtalade industrikonferensen i Ottawa tager sin början den 11 september. Det är meningen, att arbetsgivare, arbetarrepresentanter och representanter för provinsregeringarna skola konferera vid denna konferens.

INGEN STREJK I FRANKRIKE

Den till den 21 juli planerade generalstrejken i Frankrike blev i lördags inhiberad av arbetarfederationens exekutiva råd på grund av den arbetarvänliga hållning, deputeradekammaren intagit.

Nationalbiblioteket beslutar om nya val

Nya valsedlar tryckas, vilka böra återsändas före den 17 augusti

Årsmöte 25—26 oktober

Svenska Nationalbibliotekets styrelse höll i torsdags sammanträde å Svenska Canada-Tidningens kontor. Efter en ingående diskussion beslöts att annullera det hållna valet till styrelse och anställa ett nytt. Orsaken till detta var huvudsakligen den, att många lokalbibliotek tydligen icke erhållit sina valsedlar i tid på grund av generalstrejken. Det beslöts, att valet skall hållas den 17 september. Valsedlar äro nu under tryckning och komma i dagarna att utsändas och böra vara återsända till den 17 september. Styrelsen tror, att detta arrangemang skall göra valet mera rättvist.

Till temporär ordförande under konsul Andersons bortovaro utsågs mr. K. Flemming.

Även beslöts att hålla årsmöte den 25 och 26 oktober. Styrelsen inser nämligen, att det icke kan hållas något årsmöte före denna tid, i det farmarena de närmaste månaderna äro ytterst upptagna med skördearbete och dylikt. Årsmötet skall hållas i Winnipeg, och det är att hoppas, att så många lokalbibliotek som möjligt bli i stånd att sända delegater till mötet. En komité, bestående av hrr K. Flemming, Helmer Johnson, Alfred Egneil och N. F. Brown tillsattes för att planera mötet. Komitén sammanträder den 3 augusti i mr Flemmings hem och skall rapportera till nästa styrelsemöte, som hålles den 20 augusti. Om något lokalbibliotek icke skulle anse den här ovan uppgivna tiden för årsmötet lämplig, torde det inkomma med annat förslag till styrelsen.

*

En del lokalbibliotek ha icke ännu insänt sina årsrapporter och de uppmanas att göra det med det allra snaraste, i det att sekreteraren måste utarbeta årsrapport för biblioteket inom den närmaste framtiden.

*

Den direkta låneavdelningen är nu i full verksamhet. Nya medlemmar kunna anmäla sig hos red. N. F. Brown, 325 Logan Ave., och insända $1.00 som årsavgift.

Sv. Nationalbibliotekets Sekr.

JÄRNVÄGSSTREJKEN SLUT

Strejken på Northern railway system i England, som började i onsdags f. v., avblåstes i söndags efter underhandlingar mellan bolaget och arbetarna.

TRAKTATEN ANTAGEN.

Det brittiska underhuset antog i måndags kväll enhälligt den engelsk-franska traktaten. Commander Kenworthy föreslog, att billen skulle förkastas, emedan den icke är förenlig med andan i Nationernas förbund.

Striden om O. B. U. är nu i full gång

Dom. Trades & Labor Congress vill anullera Winnipegs Trades & Labor Councils charter

Rigg mot O. B. U.

Arbetarna i Winnipeg utgöra nu faktiskt en O. B. U. organisation, enligt ledarna

Det är ett känt faktum, att arbetarrörelsen över allt i världen står splittrad inom sig själv. Det är i allmänhet taktikfrågor, som åstadkomma denna splittring. Oftast är det även så, att en del förslagna personer inom rörelsen söka hålla radikalismen tillbaka för att själva kunna behålla eller tillskansa sig feta tjänstemannaplatser inom rörelsen. De radikaja arbetarna göra naturligen motstånd mot dylika metoder, och så är striden i full gång. Canada har nu kommit till den punkt då det ser ut som om en splittring inom den orgniserade arbetarvärlden skulle vara oundviklig. Striden är redan i full gång, och tvistefröet här i landet heter One Big Union.

Man torde erinra sig, att Winnipeg Trades and Labor Council i tisdags f. v. uttalade sig i favör av One Big Union. De radikala arbetarledarna hålla före, att Winnipegs arbetare faktiskt utgöra en O. B. U. organisation. Förändringen till det nya industriella systemet är endast en tidsfråga, försäkra de. 62 av 75 fackföreningar i staden ha röstat om O. B. U., och i alla dessa röstade man i favör av den nya planen. I somliga fackföreningar skedde rösningen enhälligt, i andra med stor majoritet. De övriga 13 ha ännu icke röstat. Typografernas fackförening är den enda, som vägrat att rösta i frågan.

Rigg arbetar.

R. A. Rigg och de övriga förrädarna mot arbetarrörelsen, vilka handla på uppdrag av Dominion Trades and Labor Congress eller American Federation of Labor, ligga emellertid icke på latsidan. Mr Rigg har från Dominion Trades and Labor Congress erhållit instruktion att omorganisera Winnipeg Trades and Labor council. Planen är förmodligen att indraga det nuvarande Trades and Labor councils charter och bilda ett nytt av den lilla minoritet, som är emot O.B.U. Arbetarledarna skratta emellertid endast åt denna hotelse, ty som O.B.U. organisation äro arbetarna icke i behov av denna charter.

Rigg skryter.

Mr Rigg har även i dagtidningarna — dessa återgiva numer mr Riggs ord med glädje — skrutit med, att hans plan vinner allmän anslutning bland arbetarna i Winnipeg. Han har uppgivit, att majoriteten av arbetarna är emot O.B.U. Han och de internationella tjänstemännen ha hållit flere möten med sina anhängare inom de olika fackföreningarna och naturligen fått medhåll från dessa. Arbetarledarna ha emellertid icke blivit svaret skyldiga. Mr R. B. Russell, temporär sekreterare för den lokala O.B.U. organisationen, har i ett offentligt meddelande uppgivit:

"Maskinisternas lokala föreningar 122, 189, 484, 863 och 968, plåtslagerifarbetarna, rörläggarna, tre loger av vagnmän och tre av boilermakers på de tre järnvägarna, som gå genom Winnipeg, hava röstat i favör av O.B.U. De internationella tjänstmännen sammankallade det lilla antalet män i varje organisation, som äro emot O.B.U. och hålla genom dem organisationernas charter och söka göra gällande, att dessa organisationer äro emot O.B.U. Antalet män i varje organisation, som beslöt att kvarstå i de internationella leden, uppgår från fyra till nio procent."

Pritchard utmanar.

W. A. Pritchard, ordförande i den centrala exekutiva komitén för O.B.U., har utmanat Rigg och hans vänner till offentlig debatt om O.B.U. Rigg syntes frukta denna debatt och svarade undvikande, när han tillfrågades om den. Mr Russel sände därför i tisdags ett brev till honom, vari han officiellt inbjöd honom till en dylik debatt. Rigg uppgav, att han först måste rådfråga sina vänner, de internationella tjänstemännen.

En tidningsfråga.

Western Labor News, som blivit så populär genom sin rakryggade och radikala hållning, är naturligen en nagel i ögat på Rigg et consortes. Det lär vara meningen att söka väcka till liv den gamla Voice, som nedlades för ett år sedan och efterträddes av Labor News. Ryktet vill veta, att mr A. W. Puttee skall bliva den nya tidningens redaktör och manager. Voice lyckades på sin tid aldrig få någon spridning. Någon sådan kan den nog icke vänta nu heller.

RYMMA FÄLTET.

Från Köpenhamn berättas, att rikfolk i Tyskland, för att undgå de förestående höga skatterna, redan börjat strömma in i Slesvig i hopp om att snart bliva danskar. Tjugo sådana familjer på en vecka sökte slå sig ned i Sönderborg.

NY ÅNGBÅTSLINJE.

Mexikanske chargé d'affairen i Sverige och Norge, N. F. Troncoso, har underrättat sin regering att han ingått överenskommelse med ett syndikat av danska kapitalister om en ångbåtslinje mellan Danmark och Mexico.

Irlands president hyllas i Chicago

De Valera mottagen med öppna armar av myndigheter och folket

Önskar officiellt erkännande

„Eamonn de Valera, iriländska republikens president — hitills dock utan Englands medgivande eller någon annan nations erkännande — anlände häromdagen till Chicago. Det entusiastiska mottagande, som där kom honom till del, ådagalade tydligt nog att den gröna öns soner och döttrar — i olikhet med många andra, som ej böra nämnas — bibehållit kärleken till sitt gamla hemland, hur länge de an vistats i Amerika, och att även den i Amerika födda generationen förenar sig med dem, när det gäller fädernes väl och ve.

De Valera mottes vid ankomsten av en stor mottagningskomité, utsedd av mayor Thompson — i vilken märktes bl. a. redaktör Alex. J. Johnson och byggnadskommissarie Chas. J. Bostrom — vilken komité därefter ledsagade den distinguerade gästen till Congress hotell. Färden dit i automobilprocession var ett sannskyldigt triumftåg. Tätt packade folkmassor uppgåvo riktiga jubeltjut, så snart De Valera blev synlig. Nästan alla buro den nya iriländska republikens färger — grönt, vitt och brandgult. Det lättrörliga, känslofulla keltiska lynnet gav sig överallt tillkänna. Till och med skröpliga gamla gummor, som för många dedennier sedan lämnade Erin, stapplade fram, tårade av rörelse, till De Valeras bil och ville skaka hand med representanten för den irländska frihetstiden. Den entusiastiska folkmassan var sammansatt av alla samhällslager orh åldersklasser. Det andliga ståndet var talrikt representerat och jämte domare och rika entrepenorer såg man tusentals arbetare i sina arbetskläder. Anländ till hotellet gav De Valera ivriga reporters en kort intervju, varunder han i huvudsak yttrade, att irländska folket, såvitt det stode i dess makt, gjort sig fritt och oavhängigt. Brutalt brittiskt våld hindrade emellertid alltid den fulla friheten. Han själv hade kommit till Förenta Staterna for att här vädja om rätt och rättvisa och erkännande för den irländska republiken. Då De Valera av några entusiaster tilltalades på gaeliska språket, svarade han på detta, som han behärskar lika väl som engelska. Det senare talar han med tillräcklig irländsk dialekt för att tillfredsställa även de mest nogräknade Pat-rioter.

I De Valeras sällskap från New York voro också förre guvernör Edward Dunne och Frank P. Walsh, vilka förgäves sökt utverka erkännande för den irländska republiken av "de fyra stora" i fredskonferensen i Paris.

(Forts. å sid. 8)

ARRESTERADE SVENSKAR

Medlemmar av svenska legationen i Petrograd arresteras

Ett telegram från Stockholm i måndags meddelar, att sovjetregeringen i Petrograd vägrat att frigiva fem medlemmar av den svenska legationen där i staden, som nyligen blevo arresterade. Man väntar att representanter från andra nationer i Petrograd troligen skola arresteras.

De medlemmar av den svenska legationen, som arresterades, voro sju kvinnor, däribland fem kopister. Sverige protesterade, men sovjetregeringen svarade, att arresteringarna voro baserade på överträdelser av lagen, och att talet om diplomatisk inmunitet icke här gällde.

PRIS PÅ HANS HUVUD

Ett telegam från London i fredags säger, att bolsjevikerna utlova en kvarts miljon dollars till den, som dödar den finske riksföreståndaren, general Manherheim. Man tror, att finnarnas motstånd skall försvagas, om Mannerheim bringas om livet.

UPPRORISKA SOLDATER

Återvända soldater satte i lördags kväll eld på rådhuset i staden Luton, 30 mil nordost om London. Rådhuset nedbrann till grunden. Flere butiker förstördes, innan myndigheterna fingo situationen i sin hand. Orsaken till upploppet var, att borgmästaren vägrat soldaterna att hålla ett protestmöte mot fredsfirandet i en park.

STREJK I NORGE

I lördags började en strejk i Kristiania, som gjorde, att staden blev utan ljus, vatten, spårvagnar och tidningar. Generalstrejk över hela Norge skulle förklaras på måndag. Regeringen har befallt, att alla restauranter stängas, och spritförsäljning förbjöds under tre dagar.

DANSKT KANALPROJEKT

Enligt ett telegram har professor Steensby vid Köpenhamns universitet framställt ett förslag om byggandet av en kanal tvärs över danska Schleswig från Aabenraa till Mögeltönder. Detta skulle vara kortaste avståndet över halvön och från svenska östersjökusten till Nordsjön såväl som från hela östersjön till Nordsjön.

Bela Kuns regim i Ungern faller

Den ersättes av ett triumvirat, som anses vara ännu radikalare än vad Bela Kun varit

De "vita" röra på sig

De allierade frukta, att även Wien skall smittas från Ungern och bli bolsjevikiskt

I Ungern, där bolsjevikrevolutionen gick synnerligen oblodigt till, och där en verkligt effektiv och allmänt omtyckt regering fick makten, ha omvälvningar ägt rum, om vilka man i skrivande stund icke kan göra sig fullt klara föreställningar. Det ser emellertid ut som om den allmänna opinionen på grund av nederlagen mot de anryckande fienderna — de allierade inbegripna — skulle ha vänt sig mot Bela Kun, sovjetregeringens krigsminister och utrikesminister, vilken i grund och botten varit Ungerns diktator. Bela Kun har emellertid, enligt telegram från Wien den 21 juni, blivit avsatt av ett triumvirat, bestående av Tibor Smiamvley, Varga, f. d. minister för socialt skydd, och Moses Älpary. Dessa herrar anses vara synnerligen radikala, och det uppgives i kapitalistpressen, att de äro "mera tyranniska än Bela Kun". Denne skulle, enligt telegram från Wien, ha velat skifta ansvaret för sina handlingar till en koalitionsministär, och detta skulle vara orsaken till, att han föll.

Den nya regeringen har befallt Budapests kommendant, Habrich, att överlämna staden till dem. Triumviratet är övertygat om, att de allierade äro antingen för svaga eller för ovilliga att med kraft intervenera.

Det röda regementet i Budapest hotas emellertid icke blott utifrån, även inifrån har det motståndare att räkna med. Det uppgives nämligen, att de vita ledarna i Ungern organisera sin armé för att samarbeta med de allierade i deras offensiv mot sovjetregeringen. En massa f. d. officerare, som bära sina krigsdekorationer, ha anlänt till Wien på väg till Szegidin, 95 mil sydost om Budapest och huvudkvarter för de kontrarevolutionära. Ungerska agenter uppköpa kopparmynt i Wien för att nedsmälta dessa för tillverkning av ammunition.

Som det uppgives att pänningvärdet sjunker med stor hasighet i Ungern och livsförnödenheter äro nästan oåtkomliga, är det möjligt, att den nya röda regeringen blir satt inför en ohållbar situation och att de vita med tillhjälp av allierade trupper bli i stånd att "återupprätta ordningen" i Ungern och inrätta en kapitalistisk regim. Säkert är, att de allierades ansträngningar bli ganska stora, ty man fruktar att bolsjevismen skall nå Wien via Ungern.

Karolyi undkommer.

Greve Michael Karolyi, f. d. president för den ungerska republiken, har anlänt till Italien efter flere försök att lämna Ungern. Han kommer att resa till Förenta Staterna. Han tillåts att medtaga de kontanter och säkerheter han hade på hand. Karolyi ansågs före revolutionen vara Ungerns rikaste man och den person, till vilken de frisinnade lutade. Han blev emellertid så illa behandlad av de allierade, att han måste överlämna makten åt bolsjevikerna.

EGENDOMLIG OLYCKA

12 personer omkomna, då ett luftskepp faller ned i Chicago

Tolv personer dödades och 25 skadades, då ett stort luftskepp i måndags förmiddag fattade eld och föll från cirka 500 fots höjd ned på Illinois Trust and Savings Bank vid Lasalle st. i Chicago. Luftskeppet föll igenom glastaket ned i bankloka'en, där tjänstemännen ännu arbetade. De flesta omkomna voro flickor, anställda i banken.

Luftskeppet, som tillhörde Goodyear Tire and Rubber Company i Akron, Ohio, hade flugit över staden flere timmar, innan olyckan inträffade. Man känner icke orsaken till den.

ÖSTERRIKE FÅR FREDSVILLKOREN.

Den första delen av fredsvillkoren med Österrike överlämnades till detta land den 2 juni. Den senare delen överlämnades i söndags utan ceremonier i St. Germain. Österrike har fått femton dagar på sig att underteckna dem.

FINSKA PRESIDENTVALET.

Meddelanden från Stockholm finna antydningar till att general Mannerheim kommer att bliva vald till Finlands president i det stundande valet, men han röner bittert motstånd av socialdemokraterna, som förorda andre borgarkandidater, om det skulle vara nödvändigt att välja en sådan. Socialdemokraternas kandidat Tanner lär ej ha några utsikter alls. Om socialisterna samlas kring honom, anses Mannerheims val av borgarklassen säkert. Det hålles därför troligt att socialdemokraterna skola övergiva sin egen kandidat för att lägga sin röst i vågskålen för Stahlberg, Passikiv eller Ingman. Även Svinhufvud utpekas av ryktet som presidentkandidat, men det anses av många anledningar otroligt att han verkligen skulle vara påtänkt.

Väldiga strejker hemma i Sverige

Svenska eldare och sjömansunionerna ha börjat allmän strejk

Endast socialisttidningar

Ett den 7 juli daterat telegram från Stockholm, vilket i korthet återgavs i förra numret av S. C. T., meddelar att Svenska sjömansunionen på lördagen förut börjat strejk, vilken sedermera spritt sig till hela svenska handelsflottan. Tvisten började genom Sveriges redareförenings avslag på kravet om åtta timmars arbetsdag samt minimilön på fartyg under 700 ton i östersjön och 600 ton i Nordsjön. Ett skiljedomsutskott har avrest till Göteborg.

Svenska eldareunionen och Svenska sjömansunionen avsände redan den 11 juni sitt svar till avtalsförslaget, som gjorts av den av regeringen tillsatta sjöfolkskommissionen. Svaret hade följande lydelse:

Svenska eldareunionen och Svenska sjömansunionen ha på möte i Göteborg m. fl. platser behandlat sjöfolkslönekommissionens förslag till avtal mellan Sveriges redareförening och ovannämnda organisationer. Vid Samtliga dessa möten ha medlemmarne förklarat sig icke kunna antaga det förslag som föreligger från kommissionen i dess nuvarande skick. Man medlemmarnes sida har nämligen med skärpa framhållits att de föreslagna lönesatserna äro för lagt satta, detta i synnerhet som de båda övriga skandinaviska ländernas sjöfolk genom förhandlingar uppnått löner och övriga förmåner, som äro avsevärt bättre än de, varunder det svenska sjöfolket arbetar. Vid de första förhandlingarne framhölls från redarnes sida att de på grund av högre kolpriser icke kunde gå med på lönereglering på basis av internationell minimihyra — ett argument, som det från vår sida togs viss hänsyn till, — samt i fråga om arbetstidens reglering ansågs det så gott som säkert att skeppstjänstkomitérades förslag i ärendet skulle stadfästas vid årets riksdag. Som dessa argument numera bortfallit, synes avtalsfrågan nu ha kommit i sådant läge att nya förhandlingar böra upptagas. Vi hemställa med anledning härav att sjöfolkslönekommissionen benåget vill medverka till återupptagandet av gemensamma förhandlingar mellan

(Forts. å sid. 8)

FÖRTROENDEVOTUM.

Franska deputeradekammaren gav i tisdags premiärminister Clemenceaus kabinett förtroendevotum med 272 röster mot 181.

GRUVSTREJKER

Stora gruvstrejker ha utbrutit i England. Ensamt i Yorkshire äro 200,000 arbetare ute på strejk. I detta distrikt äro tre gruvor översvämmade med vatten och hotas med förstörelse.

Skall regeringen garantera priset?

Dominionregeringen tros skola inom den närmaste framtiden sätta minimipris på vete

Priset ökas i U. S.

Man fruktar, att U. S. A. skall förbjuda export av canadensisk säd över sina hamnar

Tiden för det garanterade vetepriset i Canada utgår den 31 augusti, och det har varit mycken spekulation, huruvida regeringen ämnar garantera ett nytt pris eller icke. Enligt telegram från Ottawa i onsdags f. v., skulle finansminister Sir Thomas White ha uppgivit, att regeringen har för avsikt att gå den vägen. Han ville emellertid icke uppgiva, vilket priset skulle bli. Avsikten skulle vara att giva kommersiell och finansiell stabilitet åt skördens marknadsföring. Ett telegram från Ottawa i söndags meddelar emellertid, att regeringen ännu icke fattat något beslut i denna viktiga fråga. I regeringskretsar tvivlar man ännu på en dylik åtgärds effektivitet, och man fruktar, att den skall pressa ned priset för producenten och giva dem, som handla med vete, tillfälle till allt för stora förtjänster. Man väntar icke, att regeringen skall handla, förrän en del ministrar, som nu äro bortresta, hinna komma tillbaka. Sir Robert Borden, som tagit sig semester, kommer icke tillbaka förrän den 28 juli.

Öppen vetemarknad.

På Winnipeg Grain Exchange öppnades i måndags den öppna marknaden för vete efter att ha varit stängd i nära två år. Den första försäljningen gjordes emellertid till fem cents under det garanterade regeringspriset.

Priset i U. S. ökas.

President Wilson undertecknade i onsdags f. v. en exekutiv order, varigenom det garanterade vetepriset för 1919 års skörd ökades till $2.20 per bushel i Galveston och New Oorleans. Samtidigt utfärdades en presidentproklamation, att ingen vete eller vetemjöl efter d. 31 juli får importeras till eller exporteras från Förenta Staterna utom inom föreskrivna gränser, som skola bestämmas av veteadministrationen.

Då Förenta Staterna kan garantera två och en halv biljoners skörd, kan det möjligen väntas, att det kommer att förbjuda export av canadensisk säd genom New York, Boston, Philadelphia och Baltimore. I vanliga fall gå sextio procent av Canadas spannmål genom Förenta Staternas hamnar, så att ett dylikt förbud skulle göra export från Canada mycket svårare, även om Canada kan övervinna svårigheten, att skaffa tillräckligt med fartyg att transportera överskottet av landets skörd. Dominionregeringens bemedel mot detta tros därför bli öppen handel med ett minimipris för att torebygga ett pris under det verkliga värdet.

FOLKKOMMISSIONÄR SOULO OM SOVJET-UNGERNS REKONSTRUKTION

— Tio tusen personer ha ingått äktenskap i Budapest under de senaste två veckorna och komma till mig för möbler och bostäder, yttrade folkkommissionär Soulo, som svar på min fråga om det största problemet för hans departement. Syftet med denna avdelning var ursprungligen endast ett slags hyresbyrå, men nu då arbetarne erhålla lön för en högre levnadsstandard gifta de sig ganska snart. Så snart de äro sammanknutna komma de hit till kontoret icke endast för att erhålla bostad utan också för köksattiraljer och andra nödvändiga utensiliter för att kunna leva i ett hem. Jag har därför måst öppna en förmedlingsbyrå för hushållsartiklar, socialiserande bourgeoisins icke använda möbler och tillsvende att för proletariatet bruden och brudgummen få just vad de behöva. Ser detta ut som om kommunismen uppröser hemmen och etablerar fri kärlek? frågade han.

I en del av de socialiserade fabrikerna i Budapest, som jag besökte, fick jag en annan upplysning angående den oräddhet att taga ansvaret för äktenskap, som det ungerska proletariatet visar. I denna fabrik beslutade arbetarnas förtroenderåd (kvinnorna ha lika många representanter som männen) att de obehövliga bostäderna i grannskapet, som förr bebodes av den rika oorgeoisin (förut erhöll denna vinst från fabriken) skulle användas till barnhus för fabriksarbetarnas barn. Familjen kunde därför komma till fabriken på morgonen, lämna barnen i de vackra rummen i grannskapet och vid middagstiden kunde föräldrarna tillbringa sina två timmar med barnen för att slutligen förena familjen igen när kvällen kom och gå hem. "Fabrikerna äro olämpliga platser för barnen", anmärkte ordföranden för arbetarnas råd.

Arbetet vid denna socialiserade fabrik börjar kl. 7 f. m. och avslutas kl. 3 e. m. Omkring 15,000 kvinnor arbeta där tillsammans med 10,000 män. Före kriget var detta den största lampfabrik i Europa, men på grund av materialorist tillverkas nu endast 10 a 15,000 lampor om dagen, och det arbetas endast 4 timmar om dagen fastän full daglön utbetalas till alla. Kontrollrådet, som består av 7 av arbetarna valda ombud, höjde lönerna från 100 procent till 200 procent.

Jag hade flera privata samtal med dessa män och kvinnor. Genomsnittslönen för kvinnorna i denna fabrik före kriget var 20 kronor i veckan och nu under kommunen är den från 125 kr. till 150 kr. i veckan. De äldre kvinnorna erhålla högre lön än de yngre inte endast därför att de ha större erfarenheter, utan för att de unga flickorna ej skola känna någon lockelse för fabrikslivet. Faktum är att de unga flickorna femton, sexton år, som f. n. äro anställda i fabrikerna därför att de äro yrkesskickliga och icke kunna erhålla något annat arbete, komma att bli föremål för obligatorisk skolgång tills de uppnått 18 år och så fort skolorna hunnit lordningsställas för dem.

Yrkesskickliga arbetare erhöllo före kriget i medeltal 60 kronor i veckan och erhålla nu i medeltal tre a fyra hundra kronor i veckan.

Kontrollrådet har fastställt att lärotiden för varje kvinna bör vara tio år och sex för varje man innan de kunna klassificeras som yrkeslärda arbetare.

Kontrollrådet håller sammanträden minst två gånger i veckan och två av dess medlemmar ägna sin tid uteslutande till affärerna och erhålla samma lön som den högst betalde yrkesarbetaren. Denna komité rapporterar till regeringens förtroendeman en gång i veckan, till handelsrådet en gång i månaden.

— Av de 200,000 proletärerna i Budapest levde omkring hälften i bitter nöd före revolutionen, sade Soulo.

Hyresdepartementet ämnade ursprungligen anskaffa ett rum till varje person, men fyra rum är ungefär maximum för varje familj. Icke mindre än 800,000 personer kommo till Budapest under kriget i huvudsak i syfte att idka handel med livsmedel som var kontraband. De voro mest galiziska judar. Socialiseringen av husen och rummen försvårades därför ytterligare, men meningen är natur-

(Forts. å sid. 8)

MANITOBA RAPPORTERAR GOD SKÖRD, SASK. OCH ALTA. DÅLIG

Manitoba Free Press publicerade den 22 juli sin tredje skörderapport detta år. Den berör de tre prärieprovinserna Manitoba, Saskatchewan och Alberta. Rapporten är, som följer:

Manitoba

De frågor, som utsändes i Manitoba, voro: Är vetens allmänna tillstånd gott? Vilket datum börjar skörden? Finnes det någon svart rost? Huru äro havre, korn, råg och lin? Någon skada från hagel eller storm? Något "coarse grain" skuret? Finnes det mera hö och foder, än man behöver för lokala behov?

Inalles gjordes förfrågningar på 86 platser, och 69 svar erhöllos. Dessa visa, att veten i allmänhet är god, på flere platser mycket god och på några få extra god. På några platser förekommer en smula rost, men som grödan kommit långt, är fara för rost mycket liten. Veteskörden blir allmän från den 1 till den 15 augusti. På en del ställen är havreskörden mycket stor, men på det hela är den endast tämligen god. Kornet är i allmänhet gott, lin dito, och rågen är i allmänhet god. En hel del råg och en smula korn ha redan blivit skuren. Endast från några få platser komma rapporter om överskott på hö. Hagel och storm ha knappast anställt någon skada. Några platser rapportera en minskad avkastning. Trolligen på grund av den starka hettan den 17 juli. På det hela har provinsen haft mycket regn, men fortsatt regn skulle verka synnerligen gott på grödan.

Saskatchewan

De frågor, som framställdes i denna provins, voro: Har det varit regn sedan den senaste rapporten? Behöver man regn? Huru många procent av arealen, som insatts med vete, korn, havre, råg och lin, komma att skäras? Finnes det något hö? Lida kreaturen av brist på foder?

103 platser tillfrågades, och 70 svarade. Av dessa rapportera 40 tillräckligt med regn och 14 lätt regn sedan den sista rapporten, som avgavs för 23 dagar sedan, men nästan över allt behöver man mera regn. 12 platser rapportera absolut inget regn, några platser att regnet kommit för sent att hjälpa veten, men det kan hjälpa "coarse feed" och foder.

Några få platser rapportera, att hela arealen kommer att skäras. Det är sådana distrikt som Yorkton, Theodore, Watrous, Melfort, Regina, Fillmore, Wolseley, Guernsey, Broadview, Canora, Qu'Appelle, Milestone, Bladworth. I andra distrikt går det territorium, som kommer att skäras, från så högt som 75 till så lågt som 5 procent. Avkastningen blir emellertid mycket liten. Några platser uppgiva en så låg siffra som tre till fem bushel per acre.

Mycket liten hagleskada rapporteras, men mycken skada av vind. Några platser rapportera tillräckligt med hö och foder för lokala behov, men den största delen uppgiva, att det finnes litet eller intet hö, och att kreaturen visserligen icke ännu lida, det är mycket klent. Man hoppas emellertid, att det nyligen fallna regnet skall upphjälpa detta.

Alberta

Samma frågor framställdes i Alberta som i Saskatchewan. 33 platser tillfrågades och 22 svarade. Av dessa hade 7 icke haft något regn sedan den senaste rapporten. 5 platser rapportera mycket litet regn och resten ganska mycket.

Med avseende på den insända arealen, som slutligen kommer att skäras, uppgiva rapporterna från 65 procent till ingenting. Det stora Carstondistriktet uppgiver, att inget vårvete, korn eller lin komma att skäras. Irma i norr rapporterar, att 10 procent av veten kanske kommer att skäras. Camangay, ett av de stora vetedistrikten, uppgiver, att 5 procent kanske komma att skäras, Claresholm 10 procent. De flesta uppgiva 5 procent.

Det har varit liten skada av hagel i Alberta. Alla distrikt utanför Edmonton och angränsande territorium rapportera praktiskt intet hö och stor brist på vinterfoder, ehuru få distrikt uppgiva verkligt lidande för kreaturen för närvarande.

Överblick

Manitoba lovar sålunda fortfarande en god skörd, ehuru kanske icke

(Forts. å sid. 8.)